

[Speciální vědy a konkrétní skutečnosti]

Problematičnost, resp. podmíněná oprávněnost speciálních věd, které si vymezují pole svého zájmu a svých zkoumání tak, že odhlížejí od skutečností jakožto celkových, jakožto celků, a soustřeďují se na „skutečnosti“ parciální, na určité vymezené obory skutečností, tedy např. na souvislosti geometrické, na „skutečnosti“ fyzikální, chemické, biologické, fyziologické, psychické, sociální, právní, politické, etické atd., se stává zřejmou, když kteroukoliv takovou speciální vědu přimějeme, aby se zabývala nějakým „konkrétem“ (tj. „pravým jsoucnem“) jako celkem. Pak se ukáže nejenom, že biologie si musí navyknout užívat poznatků chemických a fyzikálních, ale že taková fyzika nemůže nikterak zaručit, že její teorie je s to vyčerpávajícím způsobem vyložit třeba povahu atomů, když je přece zjevné, že jí z principu a z podstaty věci uniká jejich „chování“ v živém těle apod. Nejsou všechny „přirozené jednotky“ skutečného světa vybaveny vším, jenom ovšem v různé míře zjevnosti? To je myšlenka Leibnizova, která bude mít ještě dlouho velkou váhu ve filosofických úvahách tohoto typu.

13. 10. 80, 15.15